

3.ÜNİTE

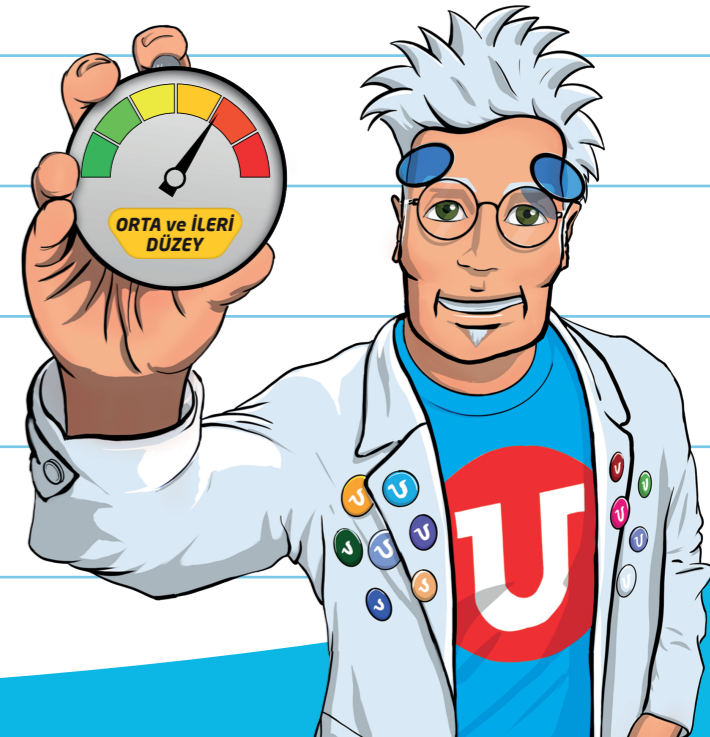
U

TYT Orta ve İleri Düzey Dil Bilgisi Soru Bankası

Ek Fiil (Ek Eylem)



RAMAZAN EFE AY



EK FİİL (EK EYLEM)

Diğer adı "cevher" fiili. "imek"

Ek fiil, fiillerin aldığı kip eklerini (-di, -miş, -se...) aldığı için bir yönüyle fiildir.

Ancak fiiller bir eylem bildirip anlam taşıdıkları hâlde "imek" fiilinin anlamı yoktur. Bu yönüyle "imek" bir ek gibidir.

2 görevi vardır:

- Ad soylu sözcükleri (ad tamlaması, sıfat tamlaması, zamir vb.) yüklem yapar.
- Fiillerin birleşik zaman çekimlerini sağlar.

“imek” fiilinin 4 kipi vardır:

-di, -miş, -se, -geniş zaman

-di

- Uzun Recep bu köyde muhtardı.
- En etkileyici yanı, masmavi gözleriydi.
- Elinde taşıdığı paket, düğün hediyesiydi.
- Bende duvağı açılmamış acılar vardı.

-miş

- Söylediği her şey yalanmış.
- Masanın üstündeki pahalı telefon onunmuş.

Ek Fiilin Koşul Kipi

Ek fiilin koşul kipi ad soylu sözcükleri yüklem yapamaz.

- Bakkal açıkça iki ekmek al.
- Öğrenciyseniz biletler ucuzdur.

Ek fiilin geniş zamanı

yalnız - ım / yalnız - sın / yalnız - (dır) / yalnız - ız / yalnız - sınız / yalnız - dırlar

Ek eylemin geniş zaman 3. tekil kişi eki bazen düşer.

- Bizim ev okula uzak(**tır**).
- Bir hayal dünyasının ortasında(**dır**) ümitlerim.
- Ben neredeysem yalnızlığın başkenti orasıdır.
- Sevilmeye muhtacım.
- Sensin beni hayata bağlayan.

Nerede benim avukat-ım?

Ben avukat-ım.

UZMAN!

→ Ak akçe kara gün içindir.

→ Hayat, herkes sustuğunda kulaklarımızı yırtan bir çocuk ağlamasıydı.

Ek fiil, fiillerin birleşik zamanlı çekimlerini sağlar.

“Sarışın bir kurda benziyordu
Ve mavi gözleri çakmak çakmaktı.” } Ek fiilin iki görevine örnek vardır.

“Hafız'ın kabri olan bahçede bir gül varmış
Yeniden her gün açarmış kanayan rengiyle” } Ek fiilin iki görevine örnek vardır.
Yapraklar sonbaharda sarardı.

UZMAN!

İki durum arasında seçenek bildiren “değil” ek eylem olmaz.

- Denemenin birincisi bu sefer Ahmet değil.
- Soğuk içecekleri değil de sıcacık çayı isteyeceklerini düşünüyorum.

“ken”

→ Ek eylemin bağ-fiilidir.

→ Bu ek hem isimlere hem de çekimli fiillere gelir.

Üsküdar'a giderken aldı da bir yağmur.

Yol yakınken dönelim eve.

Bildirme Eki

Toplantı bitmiştir, hepinize teşekkür ederiz.

Bizimkiler çoktan stada varmıştır.

Yatan aslandan, gezen tilki iyidir.

→ Yemeğini yine herkesten önce bitirdi.